

Interview met Kees Wennekendonk, ontwerper van brillen

Verbinding met de unieke persoonlijkheid

Kees Wennekendonk ontwerpt brilmonturen, die hij vervolgens maakt uit hoorn van waterbuffels, Schotse Hooglanders en (soms) fossiele mammoettanden. Voorheen trok hij de aandacht met eigenzinnig ontwerpen in hout. Zijn hoornen brillen zijn unica, die letterlijk zijn toegesneden op de individuele voorkeuren en persoonlijkheidskenmerken van de dragers. Voor die benadering is een steeds breder publiek te vinden. Aan Focus Elite Plus vertelt hij meer over zijn materiaalkeuze, werkwijze en opvattingen.

Veelzijdig

Het is bij voorbaat zinloos om onderscheid te maken tussen enerzijds de brillenontwerper en anderzijds de beeldend kunstenaar, schrijver en musicus Wennekendonk. Wie iets zinnigs over zijn hoornen brilmonturen wil zeggen, zal de hele Kees Wennekendonk in ogenschouw moeten nemen. Hij is zelf graag bereid om zijn veelzijdigheid toe te lichten: 'Ik heb altijd veel getekend, al vanaf mijn middelbare schooltijd. Vooral portretten, die ik ook wel verkocht. Daarnaast maakte ik muziek. Op mijn twintigste koos ik voor de muziek. Maar na ongeveer dertien jaar begon ik het tekenen erg te missen. Toen ben ik dat ook weer gaan doen. Het ontwerpen en maken van brillen ontstond eigenlijk door een reeks

toevalligheden. Ik wilde een eigen hoornen bril repareren, wat niet wilde lukken. Toen dacht ik: dan maak ik zelf een nieuwe hoornen bril. Maar omdat ik niet aan het juiste materiaal kon komen, ging ik met hout aan de slag. Dat lukte wel. In die tijd werkte ik als pianist bij het TV-programma van Karel van de Graaff. Daar kwam ik Jules Deelder tegen, die mij vroeg om een bril van "waaibomenhout" te maken. Dat was voor een theaterprogramma. Ik heb een foto van hem uit de Rijamagenda op ware grootte uitvergroot en daar een bril op getekend. Die werkwijze pas ik nog steeds toe. Het werd een bril van taxishout met haaiantanden.'

Hooglanders

Wennekendonk: 'Over de bril van Deelder werd een en ander gepubliceerd en er ontstond een stroom aan opdrachten: u ziet, wij zagen. Voor allerlei geïnteresseerden, die lang niet allemaal zo'n extravagant model wilden. Dit alles speelde zich af in het begin van de jaren negentig. In het kader van Houtrijk Nederland exposeerde ik in Sonsbeek. Daar ontmoette ik iemand van Staatsbosbeheer. Bij hem informeerde ik naar de Schotse Hooglanders in het natuurgebied bij de Oostvaardersplassen. Als een van die beesten omviel, mocht ik dan de hoorns hebben? Na een jaar kon ik in Lunteren een kop halen. Die heb ik niet meegenomen, ik heb de hoorns eraf gezaagd en daar een aantal brillen uit gemaakt.'

Overstap

'Het is geen onlogische stap van hout naar hoorn,' zegt Kees Wennekendonk. 'Behalve dat je hoorn kunt buigen en hout niet. Je hebt wel een flink grote hoorn nodig. Want je moet er rechthoekige plakken uit kunnen zagen, om een montuur uit één stuk te maken. Vandaar dat ik uitkwam op de hoorns van Schotse Hooglanders en waterbuffels uit Azië. In begin heb ik veel gehad aan de tips van allerlei Duitse ambachtslieden. Die komen voort uit een traditie waarbij van alles uit hoorn gemaakt werd, niet alleen brillen maar bijvoorbeeld ook kammen. Je hebt ook een brillentraditie met monturen van goud of zilver, maar voor die tak heb nu eenmaal niet gekozen.'

fotos: foppe.mu highlander

Mammoet

Wennekendonk werkt ook met mammoettand, materiaal dat ongeveer 17.000 jaar oud is. 'Dat idee werd me aangereikt door een Rotterdamse kunstenaar. Het blijkt dat fossiele mammoettanden heel goed zijn te bewerken. Intrigerend ook: zodra je eraan begint, ruikt de hele werkplaats naar olifant, alsof je in het circus bent. Je gelooft je neus niet! Het is tegenwoordig niet meer zo moeilijk om aan het materiaal te komen. Door de klimaatverandering komen de mammoettanden steeds vaker uit de gesmolten permafrost tevoorschijn. Wat uit de Noordzee komt, is niet bruikbaar want dat is aangetast door het zoute water.'

Persoonlijk

Het werken met hoorn is een interessant, ambachtelijk verhaal, vindt Wennekendonk, maar de essentie van zijn werk zit in het ontwerpproces: 'Mijn brillen zijn "tailor made", je krijgt een uniek exemplaar dat helemaal op basis van jouw persoonlijkheid tot stand is gekomen.' Daarbij gaat hij niet over één nacht ijs. Op de eerste plaats probeert Wennekendonk achter iemands 'cultuur' te komen, aan de hand van vorm- en stijlassociaties zoals die bijvoorbeeld zijn af te leiden uit voorkeuren voor kleding en andere attributen. 'Daar heb ik een vrij uitgebreide, gelaagde methode voor,' zegt hij. 'Het vergt binnen het kader van dit interview te veel tijd om die methode volledig te beschrijven. Behalve naar kennelijke stijlvoorkeuren, kijk ik naar je karakter. Ben je – bijvoorbeeld – rustig en gedegen of juist expressief en dominant? Je beroep en dagelijkse werkzaamheden kunnen ook een rol spelen. Bij sommige beroepen hoort nu eenmaal een bepaalde betrouwbaarheidsuitstraling. Dat kun je ook zelf aangeven. Om het extreem te stellen: een huisarts moet geen bril met elfjes opzetten. Maar ik zal ook een realistisch praktijkvoorbeeld geven: voor een kunsttaxateur ontwierp ik een bril die zowel iets zakelijks en betrouwbaars uitstraalde, als iets artistieks. In zo'n geval probeer je op een subtiele manier twee sferen te verenigen.'

Anatomie

Uiteraard oriënteert Wennekendonk zich ook op de vormspecifieken van een gezicht: 'Dat is de tweede belangrijke pijler van het ontwerpproces. En hier ligt een belangrijke relatie met mijn portretkunst. Ik wil aansluiten bij de anatomie en het gezicht in zijn waarde laten. De bril mag er niet iets anders van maken. Ik verdiep me in een gezicht tijdens het proces, door brillen te tekenen op een foto op ware grootte. Pas dan krijg ik een goed beeld van de

verhoudingen, de lijn van de wenkbrauwen en de stand van de oogkassen. Aan de hand daarvan maak ik bepaalde keuzes en die ontwikkel ik door. De uitkomsten kunnen me nog steeds verrassen; ik kom soms uit bij oplossingen en vormen die ik aanvankelijk niet voor ogen had. Voor een goed resultaat moet ik dat langdurige proces doorlopen, waarin ik iemand beter leer kennen. Pas dan komt de persoon tevoorschijn. Ik ontwikkel meestal zes tot tien alternatieven. Voor mezelf nummer ik die in volgorde van voorkeur. Vrijwel altijd kiest de klant de bril die ik als nummer één heb aangemerkt.'

Normaal

Hoewel enkele opmerkelijke modellen voor bekende Nederlanders de aandacht hebben getrokken, ontwerpt Wennekendonk hoofdzakelijk voor de 'normale' brildrager. 'Er komen mensen op mij af die zorg aan hun uiterlijk willen besteden,' vertelt hij. 'Die hebben er wat voor over en meestal hebben ze belangstelling voor natuurlijke, duurzame materialen. Ook hebben ze affiniteit met mijn persoonlijke aanpak, die een uniek resultaat oplevert. Maar afgezien van die kenmerken, moet ik zeggen dat mijn klanten vrijwel alle beroepen en welstandsklassen vertegenwoordigen. Het zijn niet voornamelijk mensen met veel geld. Sommigen zijn bereid om behoorlijk te sparen voor een bril; als je rijk bent, hoeft dat natuurlijk niet. Eigenlijk is het niet zo gek om er wat voor over te hebben. Het is toch ook vrij normaal om geld te besteden aan goede kleding? Waarom dan niet aan een bril die je dagelijks draagt en die gezichtsbepalend is?'

www.keeswennekendonk.nl

